

RAPPORT : Alg. 106.R 170.

Dr Ir J. van Veen. Beschouwingen over een vloedkommenplan in de beneden-
 1943. 21 blz. 2 bijlagen. rivieren.

Het Vijf-eilandenplan (rapport Alg.99) is ontworpen, uitgaande van de "maatgevende SV-standen" van de Stormvloedcommissie. Deze berusten op het verdwijnen van de stormvloedskuil, voornamelijk als gevolg van de beperking van de komberging bij Stormvloed. Men kan ook uitgaan van het willen handhaven van deze kuil om zodoende de bestaande toestanden der dijken te kunnen handhaven. Het lid der SV-Commissie Ir J.F.Schönfeld ontwierp hiervoor het plan het Haringvliet af te dammen. (Zie rapport Alg.105). Is een meer economisch vloedkommenplan denkbaar?

Er kan bij het gebruiken van vloedkommen wel als axioma worden aangenomen, dat er vele bezwaren aan kleven. Aan de ene kant wil men land winnen (Biesbos) aan de andere kant offert men land op aan de vloedkommen of wel wateren, die land kunnen worden. Ook kunnen twee vloedden achter elkaar voorkomen, waarbij de laatste de vloedkom al gevuld vindt door de eerste. Vooral de grote gevoeligheid der waterstanden in een kuil voor waterstaatswerken als bv. baggeren of inpolderen is zeer hinderlijk. Men heeft in een kuilgebied de handen nooit vrij, nagenoeg elk werk veroorzaakt waterstandsverhoging. Aanvaardt men een vloedkommenplan, dan begeeft men zich op een weg van eindeloze moeilijkheden. Men lost nooit de moeilijkheden op, doch verschuift deze.

Nochtans kan nagegaan worden of er niet een logisch vloedkommenplan te bedenken is. Men moet dan in de eerste plaats de stormvloedsbreedten der rivieren zo smal mogelijk zien te maken, omdat dan gemakkelijker en sneller een verlagend effect bereikt wordt.

De afgedamde Oude Maas, d.w.z. de boezem van het Vier-eilandenplan zou een geschikte vloedkom zijn. Ook de afgedamde Holl.IJssel en de afgedamde Killen van de Biesbos. Verder is er nog de vlakte van Ooltgensplaat en de zg. Staart tussen Wantij en Ben.Merwede, die als vloedkommen ingericht zouden kunnen worden. Hoewel hierin schijnbaar iets aantrekkelijks zit, zo ontmoet men bij nader inzien toch veel bezwaren. De overlaat bij Zwijndrecht naar de Oude Maas moet zeer lang worden om het kwantum vloedwater snel te kunnen verwerken. Er moet hier een constructie bedacht worden, die tot een stand van bv. 3.50+ nog al het vloedwater keert, doch daarna bezwijkt en een kruin van 2.00+ vrij laat.

Een der zwakke punten van het hier ontwikkelde vloedkommenplan is voorts, evenals bij het plan van Ir Schönfeld, de economie. Het vloedkommenplan zou, wat de uitvoering betreft, ten hoogste f.15.000.000 goedkoper zijn dan het Vier-eilandenplan en slechts f.4.000.000 goedkoper dan het Vijf-eilandenplan. Er is bij het bepalen dezer cijfers echter gerekend op zeer eenvoudige overlaten. Vermoedelijk zouden in de Oude Maas bij Zwijndrecht een groot aantal kostbare inlaatsluizen moeten komen en deze zouden spoedig een paar tientallen miljoenen guldens kosten. De besparing van het hier ontwikkeld, schijnbaar rationeel, vloedkommenplan is dus wel als fictief te beschouwen.

De enorme bezwaren van het willen handhaven van de SV-kuil die misschien niet alle in geld uit zijn te drukken, doch die toch economisch buitengewoon zwaar wegen, zijn daarbij nog niet inbegrepen.

Niettemin zou het vloedkommenplan een geduchte concurrent van het aanvaarde Vijf-eilandenplan kunnen worden, indien men aan de schijnbaar eenvoudige oplossing tijdelijk de voorkeur zou willen geven. Tot de conclusie wordt gekomen, dat ook aan een tijdelijk vloedkommenplan grote economische, financiële en andere bezwaren kleven. Het moge ogenschijnlijk eenvoudig lijken niets anders te doen dan de dammen in de rivieren te leggen en de dijksverhogingen voorlopig achterwege te laten, doch bij nader inzien blijken de bezwaren daartegen groter dan men op het eerste gezicht zou verwachten.

Het berekenen van dit vloedkommenplan zou een aantal jaren vergen.